

Jaarboek
Maastricht

Mensen,
momenten,
memoires
en meer.

Strategienota Jaarboek Maastricht
2020 → 2025

‘De meest bijzondere en memorabele verhalen, gebeurtenissen en momenten. En ook: spraakmakende onthullingen, politieke kwesties, historische highlights.’

Jaarboek Maastricht

Zóveel meer dan een jaarlijkse stads-kroniek

De meest bijzondere en memorabele verhalen, gebeurtenissen en momenten. En ook: spraakmakende onthullingen, politieke kwesties, historische highlights. Maastrichtenaars, nieuw of ‘oud’, met elk een eigen verhaal. Wijken, buurten, evenementen en prestaties. Dit alles en nog veel meer. Al meer dan zestig jaar worden ze door de Stichting Jaarboek Maastricht ieder jaar zorgvuldig verzameld, in tekst en beeld uitgewerkt en gebundeld in het Jaarboek Maastricht. Een indrukwekkend boekwerk/naslagwerk dat jaarlijks meer dan 240 pagina’s telt. Stichting Jaarboek heeft daarmee een unieke traditie en een relevant archief opgebouwd van zaken die in ruim zestig jaar in Maastricht zijn gebeurd.

Het Jaarboek Maastricht is in de afgelopen jaren menigmaal van uiterlijk veranderd en heeft ook inhoudelijk de nodige aanpassingen ondergaan. Zo werd er voor de inhoud de laatste jaren, naast een jaaroverzicht, ook gewerkt aan de hand van een thematische opzet. In de keuze van dat jaarlijkse thema wordt ingespeeld op actuele ontwikkelingen in en van de stad. Interviews, reportages en achtergrondverhalen over dat thema wisselen elkaar vervolgens af, naast de gebruikelijke jaaroverzichten van maand tot maand. De content die daarmee ontstaat, maakt het boek nog waardevoller en interessanter om écht te lezen en ontdekken wat er leeft en speelt in de stad Maastricht. Het Jaarboek Maastricht is daarmee zóveel meer geworden dan een jaarlijkse stadskroniek.

‘Maastrichtse mensen, momenten, memoires en zoveel meer...’

Een nieuwe koers

In een wereld waarin de informatie en content ons via internet thuis overspoelt, blijft de interesse voor de directe omgeving bestaan. Ook de belangstelling voor alles wat er goed en minder goed gaat in de stad, zal blijven. De stichting Jaarboek haakt in op die verbondenheid van mensen met het wel en wee van de stad en wil daarbij vooral de band met nieuwe inwoners en jongere generaties te versterken.

Dat de inhoud van het Jaarboek Maastricht ook anno nu nog relevant is, laat geen twijfel. Echter, de manier waarop de inhoud aangeboden wordt, vraagt om een andere aanpak.

Hoewel het Jaarboek inhoudelijk aanpassingen doormaakte, veranderde de opzet tot nu niet en werd er standaard gewerkt naar een fysiek boekwerk als eindresultaat. De Stichting Jaarboek wil deze traditie graag voortzetten, echter is zij zich er ook van bewust dat, om het jaarboek toekomstbestendig te maken, een rigoureuze verandering noodzakelijk is. Er zijn nog zoveel kansen die gegrepen kunnen worden, zodat het boek meer gaat aanspreken en gelzen wordt.

Het verdienmodel dat tot nu toe gehanteerd werd, waarbij een bijdrage van de gemeente Maastricht en sponsorbijdrages van bedrijven en instellingen de productie mogelijk maakten, is onzeker. Bovendien is de verkoop van de fysieke boeken te gering om de continuïteit van het jaarboek te garanderen. Last but not least, de stichting beschikt over te beperkte financiële middelen en bestaat uit vrijwilligers die een beperkte tijd kunnen spenderen.

Conclusie: de waardevolle functie van stadskroniek en de historisch culturele betekenis daarvan moet worden vastgehouden door om te buigen naar de veranderende behoefte van het (lezers)publiek.

‘We willen documenteren, verbinden, becommentariëren en publiceren over al het belangrijke en bijzondere dat mensen in Maastricht teweeg brengen. Maar dan moeten we wel bekend en erkend zijn. Dat vraagt een transformatie van het jaarboek naar een nieuwe format.’

Vooruit door verbinden

Het is tijd voor een nieuwe aanpak. Stichting Jaarboek Maastricht gelooft daarbij in de kracht van verbinding. Verbinding van jong en oud, van nieuwe en 'gevestigde' Maastrichtenaren, van trends en tradities, van digitaal en print, techniek en creativiteit. En, dus ook van offline én online.

De stichting heeft in de afgelopen jaren voor zichzelf een duidelijke koers bepaald voor de nieuwe weg die het wil inslaan vanaf de editie 2019. Een koers waarbij 'Interactiviteit', 'Printing on Demand' en 'Personalisatie' ervoor gaan zorgen dat het jaarboek met haar waardevolle content aantrekkelijker, toegankelijker, eigentijds (of misschien juist wel tijdlozer) wordt voor de lezer. Een koers die bovendien ook een gunstiger verdienmodel gaat realiseren.

Daar waar voorheen alles erop gericht was een mooi boek te presenteren, verschuift de focus nu naar het realiseren van een betere balans tussen offline en online beschikbaarheid en zichtbaarheid. Dit o.a. door het creëren van een online platform waarop de content het hele jaar door beschikbaar en toegankelijk (lees: interactief) is voor Maastrichtenaren om zelf redactionele content toe te voegen. Het fysieke boek zal echter niet verdwijnen, maar meer als een speciaal product worden gepresenteerd dat het hele jaar door online te bestellen ('printing on demand'). Een boek dat op termijn bovendien op allerlei manieren gepersonaliseerd ('customized') kan worden voor particulieren en ook bedrijven. Het jaarboek krijgt daarmee nog veel meer het imago van 'must-read' en 'must-have'.

Doel nieuwe (digitale) strategie

- 1 Het verhogen van de actuele kwaliteit door actievere communicatie tussen redactie en doelgroep.
- 2 Het terugbrengen van de benodigde jaarlijkse vaste kosten om het Jaarboek naar de markt te brengen.
- 3 Het ontwikkelen van een duurzaam commercieel verdienmodel.
- 4 Maatschappelijke verankering verbreden door meer interactie te realiseren gedurende het hele jaar met doelgroep.

Het beste van beide

Om beter aan te sluiten bij de lezer (en Maastrichtenaar) van nu, maar ook om tot een betere balans te komen tussen online en offline en uiteindelijk een beter verdienmodel, onderneemt Stichting Jaarboek momenteel de volgende stappen.

Van drukken naar printing on demand...

In plaats van voor eigen rekening en risico een voorraad boeken te drukken, is het Jaarboek Maastricht vanaf 2019 ook online te bestellen. Iedere lezer en/of klant kan voortaan zijn eigen versie(s) van het jaarboek laten printen op basis van een door de redactie voorbereid basisboek. Dit wil zeggen dat er geen jaarboeken meer op voorraad zijn, maar dat het boek pas geproduceerd wordt nadat het door de klant is besteld. Dus geen 'gedoe' meer met papier, voorfinanciering, voorraad bijhouden, etc. Om vorm te geven aan deze technische veranderingen heeft de stichting in 'Andi Smart Print Solutions' een professionele en ervaren ICT-partner gevonden.

Van boek aan het einde van het jaar, naar content gedurende het hele jaar...

Een actuele stadskroniek zoals de stichting die nu voor ogen heeft, vraagt meer dan een verslag één keer per jaar. Het vraagt om structurele online beschikbaarheid, goed ontsloten documentatie, aandacht voor thematische historische lijnen, meertalige (Nederlands/Engels) teksten, aanhaking bij debat en discussie over actuele onderwerpen en verantwoorde objectieve verslaglegging. De digitale ontsluiting van ons archief maakt het inspelen op actuele zaken met verhalen van vroeger rijker en

interessanter. Het transformeren van de huidige website van Jaarboek Maastricht van statische website naar dynamische (interactieve) site moet daar een belangrijke bijdrage aan leveren. Daar waar de website eerder een puur ondersteunende functie had en vrij eenvoudig ingericht was, krijgt deze nu een dynamisch en interactief karakter. Zo wordt de site uitgebreid met de mogelijkheid om actuele zaken te publiceren en om ook externe personen of partijen de mogelijkheid te bieden content te plaatsen.

Van universeel boekwerk naar gepersonaliseerd maatwerk...

Vanaf editie 2019 van Jaarboek Maastricht, bestaat de mogelijkheid om ieder jaarboek te personaliseren. Onder het personaliseren wordt in eerste instantie verstaan, het toevoegen van (een) persoonlijke boodschap of content aan het boek dat je als koper/lezer online bestelt. Dit kan op verschillende manieren. Sommige manieren zijn lastiger te ontwikkelen dan andere en kosten meer geld (en tijd). Daarom is het voorstel om dit gefaseerd te doen. De eerste stap (die vanaf editie 2019 beschikbaar is) houdt in dat de omslag (digitaal) naar wens van eigen foto en tekst kan worden voorzien. Hiermee wordt o.a. meerwaarde gecreëerd bij het jaarboek als persoonlijke herinnering (aan een bijzonder jaar) of als (relatie)geschenk. In een later stadium, is het de bedoeling om nog een stap verder te gaan met personaliseren, denk aan het personaliseren van content, een eigen versie samenstellen van een jaarboek op basis van woonwijk, maand, event, etc.

Van redactie naar interactie...

Naast het feit dat er meer aansluiting bij de behoefte van jonger publiek wordt gezocht door de bestaande redactie en het bestuur van het jaarboek deels te verjongen en vernieuwen, verandert er met name het e.e.a aan de samenstelling van de content. De jaarboek redactie behoudt weliswaar een centrale rol als curator voor de kwaliteit, afwerking en stijl. Echter, de werkwijze zal wel wezenlijk veranderen door o.a. in te zetten op het meer betrekken van lezers bij de inhoud en hen de mogelijkheid bieden zelf content toe te voegen. In feite zou je alle Maastrichtenaars als reporter kunnen aanwijzen om 'verhalen uit de stad' op te halen. Hierdoor wordt de interactie tussen redactie en doelgroep vergroot. Daarnaast is er in de nieuwe opzet een meer actieve rol weggelegd voor verenigingen en initiatieven. 'Bekende'

en spraakmakende personen worden benaderd om een bijdrage te leveren om een bijzonder verhaal te schrijven dat aansluit bij de actualiteit van de stad. Verder liggen er kansen in de samenwerking met de stadsmonitor en is verbinding en structurele samenwerking met andere redacties en Maastrichtse media waaronder 'Thuis in Maastricht' essentieel. Op die manier bouwen we een nieuwe stadskroniek op die letterlijk van en voor iedereen is.

Van 'clubje' naar community (met comité)...

In een stad die is uitgegroeid tot internationale stad waar zoveel nationaliteiten samenleven, waar het bruist van activiteiten en nieuwe initiatieven zich ontplooiën, bieden tal van mogelijkheden zich aan voor nieuwe samenwerkingen die zullen bijdragen aan het vergroten van de draagkracht van Jaarboek Maastricht. Stichting Jaarboek Maastricht is zich ervan bewust dat zij haar ambities in de huidige samenstelling, met vrijwillig opererende redactie en organisatie, niet alleen kan realiseren. Het aangaan van meerjarige partnerschappen met organisaties (cultuur, zorg, onderwijs, bedrijfsleven) gaat bijdragen aan nog meer waardevolle content enerzijds en meer draagvlak stadsbreed anderzijds. Door inzet van eigentijdse reporters, vloggers en bloggers bijvoorbeeld, om zodoende de continuïteit van het jaarboek maar ook de versterking van het draagvlak bij de betrokken partners. Juist door in partnerships te investeren wordt een dimensie toegevoegd aan het werk van die partners en instellingen enerzijds en het werk van Stichting Jaarboek Maastricht anderzijds. 'Win win dus'. Tot slot zal een Comité van Aanbeveling, bestaande uit ambassadeurs van de stad Maastricht en het jaarboek, bijdragen aan de promotie van het boek onder stakeholders en zich mede inzetten voor het smeden van duurzame samenwerkingen van de Stichting Jaarboek met overheid en bedrijfsleven. Ook zal het Comité actief meedenken over de lange termijn visie van het jaarboek en bijdragen aan het borgen van deze visie over de toekomst van het Jaarboek Maastricht.

Dromen over de toekomst

Het Jaarboek Maastricht is klaar voor een nieuw tijdperk, voor een nieuwe aanpak en een nieuwe verschijningsvorm. Echter, hier stopt het niet. Naar de toekomst toe blijven er, in het verlengde van de koers, ambities waar we over dromen, die we onderzoeken en waar de stichting in de komende jaren samen met de stad naartoe werkt.

1 Personalisering van het jaarboek

Gelet op een nog lopend onderzoek naar de opties van personalisatie van het jaarboek, is het plan die mogelijkheden in stappen in te voeren en aan te bieden. De eerste stap (vanaf editie 2019) is het aanbieden van de mogelijkheid om een eigen naam en foto te gebruiken als cover van het jaarboek en eventueel de naam in de inleiding en/of op de achterflap. Een tweede stap kan worden ingevoerd zodra alle jaarboeken digitaal beschikbaar zijn. Dan kan er 'gemixt & gematcht' worden met alle content en is het bijvoorbeeld mogelijk om een jaarboek met alleen de maanden januari samen te stellen of met alleen content over Carnaval. Nóg een stap verder is het toevoegen van specifieke /persoonlijke content van de koper (foto's, tekst, etc). De realisatie hiervan is afhankelijk van de technische en financiële haalbaarheid.

2 Het Jaarboek als functioneel online stadsarchief

Het Jaarboek geeft al meer dan 60 jaar de belangrijkste gebeurtenissen in Maastricht weer. Al deze Jaarboeken zijn ter gelegenheid van Mieljaar (2015, de 60ste uitgave) gedigitaliseerd in een PDF-file per jaar. Echter, met deze gedigitaliseerde vorm is het niet mogelijk om op inhoud te zoeken. Verwerking van alle content met OCR software maakt het wel mogelijk aan hoofdstukken, maanden, paragrafen, pagina's en foto's een zogenaamde tag (zoekwoord) te koppelen en zo daadwerkelijk een online archief functie toe te voegen. Het jaarboek kan dan in de toekomst als belangrijk (online) archief van de stad ingezet worden. Een waardevolle, maar ook arbeidintensieve handeling. Onderzocht wordt of de Universiteit Maastricht hierbij van betekenis kan zijn (denk bijvoorbeeld aan de inzet van studenten van Faculteit Cultuurwetenschappen).

'Dromen, denken, durven, doen...'

3 Een 'Jaarboek App'

Al meerdere malen is de wens uitgesproken om een Jaarboek-APP te realiseren. Deze app heeft met name de functie om berichten te delen met de redactie van het jaarboek. De redactie kan deze berichten binnen korte tijd verwerken tot online nieuwsberichten of artikelen. Op deze manier blijft een zekere actualiteit van de online redactie/content gewaarborgd.

4 Volledig Engelstalige editie met eigen redactie

Als groeiende internationale stad met steeds meer expats en buitenlandse studenten, zou een volledig Engelstalige versie van het jaarboek geen overbodige luxe zijn. Zeker in het kader van gastvrijheid, integratie en betrokkenheid is een eigen jaarboek een mooi middel om inwoners van buitenaf nog meer bekend te maken met de stad en hen te betrekken bij alles wat er leeft en speelt. Het is echter niet reëel om dit te doen met een letterlijk / 1 op 1 vertaalde versie van de Nederlandstalige editie. Volgens de stichting sluit dit niet voldoende aan bij de kennis, interesse en behoefte van de internationale doelgroep. Een eigen, aangepaste versie die aansluit bij (en ook samengesteld is met behulp van) een internationale gemeenschap volstaat dan veel beter.

5 Blijvende minitoonstelling in Centre Céramique

Door uitbreiding van de samenwerking met Centre Céramique hoopt de stichting op termijn een vaste plek te verwerven binnen de muren van het gebouw, om hier via een minitoonstelling het huidige en de vorige jaarboeken te laten zien. Noem het een soort 'Flagship store' om de off- en online beschikbaarheid breder bekend te maken.

Jaarboek Maastricht